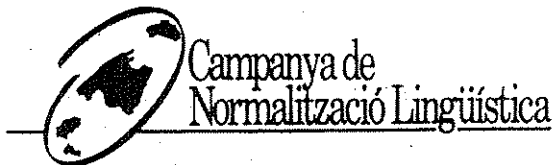

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

IV

Palma
1993

Línea Directa

© Aina Moll

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Jorvich, s.l.

Impressió: Jorvich, s.l.

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

Què és imposar una llengua?

Confés que me repugna haver d'explicar que a Mallorca no s'imposa el català a ningú. És una acusació tan absurda, que fins ara m'he resistit a prendre-la en consideració per parlar-ne a **Línia Directa**, encara que tot sovint l'he refutada particularment a comunicants que ens la plantejaven per telèfon. Però m'he arribat a convèncer que parlar-ne en públic és l'única manera de sortir-ne d'una vegada: d'ara endavant, quan qualcú em retregui el tema, el remetré a aquest escrit.

Parlem-ne, doncs, a partir de la darrera comunicació que hem rebut sobre la qüestió. Ve d'un senyor que afirma categòricament que el català aquí no és voluntari, sinó imposat. Ho justifica dient que als seus fills els obliguen, els imposen el català. I afegeix que quan ell anava a escola, ho feien tot en castellà.

No li passa pel cap que que aquest ús exclusiu del castellà a l'escola era precisament una **imposició del castellà** als infants mallorquins, que els feia ser analfabets en la seva pròpia llengua i els produïa un **autoodi** que ell pateix encara ara i que es manifesta en el fet de considerar l'aprenentatge de la llengua de la seva terra com una imposició per als seus fills.

L'obligatorietat de l'ensenyament del català és l'argument suprem dels qui el consideren una imposició. I si els fas notar que el castellà també és obligatori i els demanes si "també és imposat", et diuen que no, "perquè és la llengua oficial de l'Estat", o "perquè sempre s'ha ensenyat". Són arguments tan poc convincents, que no és estrany que rebin rèpliques del mateix "pes" en sentit contrari, com: "I el català és la llengua oficial de les Illes Balears", o "Idò ja és hora que no s'ensenyi!"; i amb aquesta casta d'argumentació és fàcil arribar a barallar-se, però no a aclarir les idees sobre el tema, ni a crear un clima favorable a la normalització.

L'argument de l'oficialitat estatal, acompanyat generalment del "deure dels espanyols de conèixer-lo, segons la Constitució", no serveix per donar preeminència al castellà sobre el català: la Constitució estableix el **coneixement** del castellà com un **deure**, però l'**ús del castellà** com un **dret**: de manera que un mallorquí que no parli mai el castellà respecta la Constitució, mentre accepti que l'hi parlin. I com que a les comunitats autònomes de llengua catalana, **parlar català també és un dret** (tan respectable com el de parlar castellà, perquè les dues llengües són igualment oficials), ningú té dret a obligar-lo a renunciar-hi.

L'argument "sempre s'ha ensenyat" també té poca força. "Sempre" s'havia ensenyat el llatí (als pocs que tenien accés als estudis mitjans), i ara es va deixant d'ensenyar, perquè el seu coneixement **no és** (o es pensen que no és...) **necessari**.

I aquí està el *quid* de la qüestió: **l'ensenyament del català i del castellà són obligatoris perquè el coneixement de les dues llengües és necessari per als ciutadans de les Illes Balears**. El que passa és que molta gent encara no comprèn la necessitat de conèixer el català, i que n'hi ha també (però no tanta) que es pensa que es pot prescindir del castellà. Uns i altres s'equivoquen.

Ho vaig discutir a Barcelona -en el col·loqui que seguí a una taula rodona sobre normalització, quan jo era responsable de la direcció de la política lingüística- amb un advocat castellanoparlant, que deia que no acceptava la "imposició de l'ensenyament del català" i per això n'havia "reclamat" la dispensa per als seus fills. Com a advocat que era, l'home va haver d'admetre (de mala gana) que per a qualsevol servei públic (oficial o privat) a Catalunya s'ha d'**exigir** el coneixement de les dues llengües, per poder atendre el **dret** dels ciutadans o dels clients (que és prioritari sobre el dels servidors públics) a triar la llengua que vulguin per a la comunicació, i que per tant la Generalitat té el **deure** de proporcionar-ne el coneixement a tots els ciutadans, que més tard es poden trobar en situació d'inferioritat si el desconeixen.

Imposar l'ensenyament d'una llengua a un escolar és obligar-lo a aprendre-la en lloc de la seva pròpia (cosa que no es fa aquí, evidentment), o **obligar-lo a aprendre una llengua que no necessita** (com el xinès aquí, per exemple). En el nostre cas, **ensenyar el català és un deure** de l'Administració, per evitar discriminacions -la dels ciutadans que no el coneixen, o la de la llengua pròpia de les Illes Balears (que és un patrimoni irre-

nunciable) per causa dels ciutadans que la ignoren-. També és un deure de l'Administració ensenyar el castellà, però això la gent ho entén (i qui digui que no, és que no ho vol entendre). - **A. M.** (21/12/92).